Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland

RAVON

Jaarverslag 2021

Jeroen van Riet

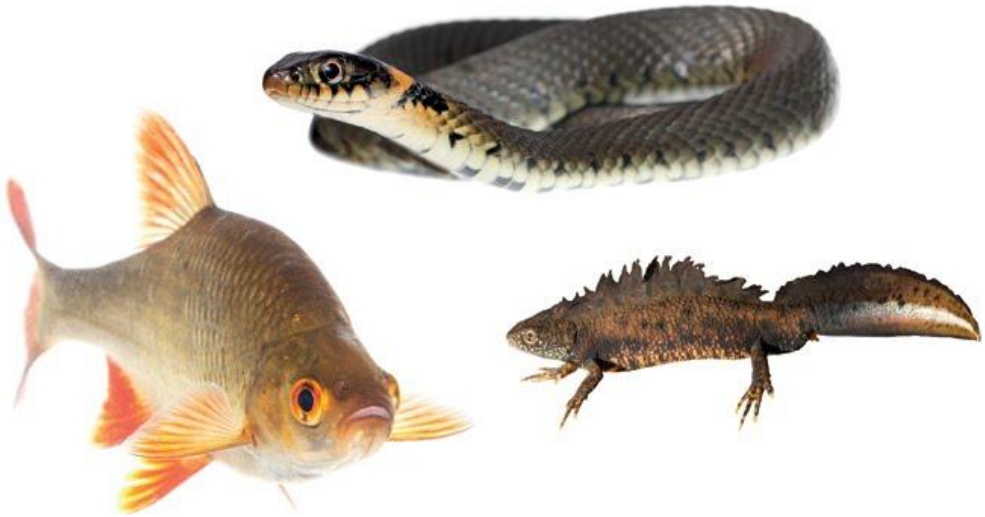

RAVON

STICHTING RAVON
POSTBUS 1413
6501 BK NIJMEGEN
www.ravon.nl

Colofon

Status uitgave:	definitief
Rapportnummer:	2021.004
Datum uitgave:	1 juni 2022
Titel:	RAVON
Subtitel:	Jaarverslag 2021
Wijze van citeren:	Riet, J. van, 2021. Jaarverslag 2020. Stichting RAVON, Nijmegen.
Samenstellers:	Jeroen van Riet
Aantal pagina's incl. bijlagen:	39
Projectnummer:	2021.004
Projectleider:	Jeroen van Riet
Naam en adres opdrachtgever(s):	Stichting RAVON, Postbus 1413, 6501 BK Nijmegen Vestigingsplaats statutaire zetel Nijmegen, KvK 41077572
Akkoord voor uitgave:	Maaike Navis
Paraaf:	

© 2022 Stichting RAVON, Nijmegen

Inhoudsopgave

1	**Inleiding**	**5**
1.1	*Wij zijn RAVON*	5
1.2	*Onze missie*	6
1.3	*Onze visie*	6
1.4	*Onze strategie*	6
2	**Werkorganisatie en bestuur**	**7**
2.1	*Raad van Toezicht*	7
2.2	*Medewerkers*	7
2.3	*Stagiaires*	8
2.4	*FLORON*	10
2.5	*Samenwerking*	10
3	**Vrijwilligers en donateurs**	**14**
3.1	*Werkgroepen en afdelingen*	14
3.2	*Donateurs*	14
3.3	*Activiteiten*	14
3.4	*Ondersteuning*	*16*
4	**Public relations en voorlichting**	**17**
4.1	*Websites*	17
4.2	*Sociale media*	17
4.3	*Tijdschrift*	18
4.4	*Natuurberichten*	18
4.5	*RAVON-stand*	18
4.6	*Overige PR-uitingen*	18
5	**Opdrachtgevers, fondsen en partners**	**19**
6	**Financieel jaarverslag**	**22**
6.1	*Omzet*	22
6.2	*Reserve*	22
	Bijlage 1 Publicatielijst	**23**

1. Inleiding

RAVON is een stichting met een Raad van Toezicht als eindverantwoordelijke. De organisatie bestaat uit de teams Reptielen & Amfibieën, Vissen, Bedrijfsvoering en FLORON. FLORON staat voor FLORistisch Onderzoek Nederland met een eigen stichtingsbestuur. De medewerkers van FLORON zijn sinds 2012 onderdeel van RAVON. Wij zijn dè onafhankelijke kennisorganisatie die zich bezighoudt met het beschermen en onderzoeken van reptielen, amfibieën, vissen en planten en hun diverse leefgebieden.

RAVON is een organisatie van 62 medewerkers. Daarnaast zijn er veel vrijwilligers die meewerken aan de monitoring en bescherming van onze soorten.

2020 was door corona een onzeker jaar voor RAVON. Projecten die werden uitgesteld, veldwerk wat niet kon plaatsvinden, excursies en workshops die niet doorgingen. Financieel was dat merkbaar. Dat hebben we in 2021 goedgemaakt. De medewerkers en vrijwilligers hebben hard gewerkt aan niet alleen 2021 projecten, maar ook aan de projecten die in 2020 uitgesteld waren. Dat zien we terug in het positieve resultaat.

Per 1 oktober 2021 ben ik, na het vertrek van Rob van Westrienen bij RAVON, gestart als interim directeur. Samen met het MT heb ik mij met name gericht op het verder professionaliseren van de organisatie. Dit betekent onder andere een goede balans creëren tussen mens en organisatie.

Wij hebben een interne visie ontwikkeld met als doel het behartigen van belangen van onze soorten én van de medewerkers. De visie gaat uit van de waarden samenwerken, duidelijkheid, focus en vertrouwen. Wat we bijvoorbeeld ook hebben gedaan is team Staf anders inrichten. Team Staf is team Bedrijfsvoering geworden en alle medewerkers die zich bezighouden met ondersteunende, teamoverstijgende werkzaamheden zijn onderdeel geworden van team Bedrijfsvoering.

Per 1 juni 2022 start Karin Akkers als nieuwe directeur – bestuurder van RAVON. Met haar gaat RAVON verder duurzaam aan de toekomst werken.

Maaike Navis, Interim directeur RAVON

1.1 Wij zijn RAVON

RAVON is al 30 jaar de onafhankelijke natuurbeschermingsorganisatie zonder winstoogmerk die, tezamen met veel vrijwilligers, inheemse reptielen, amfibieën en vissen en hun leefgebieden beschermt. We beschermen onze soorten door ze goed te begrijpen middels onderzoek en met deze kennis te adviseren, projecten uit te voeren en te sturen op beter beleid en wetgeving.

De statutaire zetel is gevestigd te Nijmegen en de stichting is ingeschreven in het Handelsregister te Nijmegen onder nummer 41077572.

1.2 Onze missie

Vanuit onze passie voor reptielen, amfibieën en vissen komt RAVON als geen ander op voor hun belangen in Nederland. We delen de aarde met alle andere planten en dieren. Wij vinden dat we als mens hier, in al ons doen en laten, rekening mee moeten houden.

1.3 Onze visie

Wij willen de neergaande trend van de biodiversiteit van de laatste eeuw ombuigen naar krachtig herstel. RAVON heeft hierbij als doelstelling duurzame populaties van inheemse reptielen, amfibieën en vissen te realiseren, verspreid over hun natuurlijke leefgebied in Nederland en haar overzeese gebiedsdelen.

1.4 Onze strategie

Wij zorgen ervoor dat we weten hoe het met reptielen, amfibieën en vissen gaat in Nederland (monitoring) en begrijpen wat ze nodig hebben (innovatief ecologisch onderzoek). Op basis van feitelijke en kwalitatieve informatie agenderen we problemen en adviseren en inspireren wij beheerders van natuur, boerenland, openbare ruimte en particulieren om rekening te houden met onze soorten in hun doen en laten. Daartoe initiëren we diverse activiteiten, zoals cursussen, excursies, onderzoeksprojecten en projecten gericht op ontwikkeling van natuur. Dit doen we liefst in samenwerking met (inter)nationale partners, wetenschappelijke instituten en overheden en altijd vanuit onze eigen missie en visie.

Om onze missie en visie kracht bij te zetten lobbyen we voor beter beleid en wetgeving en vergroten we het draagvlak voor bescherming van onze soorten en hun leefgebieden door mensen op te leiden en zich (weer) te laten verwonderen door de natuur.

Onze activiteiten doen we samen met duizenden vrijwilligers en worden financieel mogelijk gemaakt door onze opdrachtgevers, subsidieverleners en donateurs.

2 Werkorganisatie en bestuur

Het landelijk bureau van RAVON werkt vanuit de vestigingen in Nijmegen en Amsterdam. De werkorganisatie bestond eind 2021 uit 62 medewerkers (51 medewerkers van RAVON, 1 van SoortenNL en 10 van FLORON).

De organisatie werd in 2021 geleid door het managementteam: Rob van Westrienen (directeur tot 1-10-2021), Maaike Navis (interim-directeur vanaf 1-10-2021) Martijn Schiphouwer, Jeroen van Zuidam (tot 1-6-2021) en Jan Kranenbarg. In november heeft Michiel Verhofstad de taken van Jeroen van Zuidam overgenomen en is hij toegetreden tot het managementteam. Er is een ondersteunende staf en de ecologische projectleiders en projectmedewerkers werken op projectbasis samen in wisselende samenstellingen in projectteams. Het landelijke bureau voert opdrachten uit en coördineert en faciliteert de vrijwilligers.

2.1 Raad van Toezicht

RAVON is een stichting met een Raad van Toezicht en een directeur/bestuurder als eindverantwoordelijke. De Raad van Toezicht vervult een controlerende taak. Een aantal bevoegdheden komt toe aan de Raad van Toezicht zoals het vaststellen van de begroting, jaarrekening, jaarverslag en het meerjarenplan en het aannemen en ontslaan van de directeur/bestuurder. De overige bevoegdheden liggen bij de directeur/bestuurder. Hij heeft de dagelijkse leiding en bestuurt de stichting.

De Raad van Toezicht bestond eind 2021 uit:

- Jean Eigeman (Voorzitter – Bestuurlijk moderator GDO Gemeenten voor Duurzame Ontwikkeling)
- Rob Geraeds (Boswachter Ecologie Kempen en Midden-Limburg Natuurmonumenten, Vice-voorzitter Natuurhistorisch Genootschap Limburg)
- Riëtte Iken (Beleidsadviseur Natuur Provincie Flevoland)
- Roel de Jong (Wethouder gemeente de Fryske Marren)
- Romeo Neuteboom Spijker (Strategisch Adviseur bij Waterschap Vallei en Veluwe, Coördinator werkgroep De Prik)
- Antoinet Looman (Heemraad Waterschap Rijn en IJssel)

De Raad van Toezicht vergadert 4 keer per jaar. Belangrijke onderwerpen die aan de orde kwamen zijn: jaarrekening, begroting, bestemmingsreserve en samenwerking met FLORON.

2.2 Medewerkers

In 2021 waren door het jaar heen 62 personen werkzaam bij RAVON/FLORON (gemiddeld 49 FTE). De meeste medewerkers werken in deeltijd.

Op het bureau in Nijmegen waren werkzaam: Roel Aben, Arwen Baggen, Ruud Beringen, Jesper Berndsen, Bernadette van Berkel, Wilbert Bosman, Arthur de Bruin, Raymond Creemers, Jeroen van Delft, Willy Diever, Edwin Dijkhuis, Martijn Dorenbosch, Jisk van de Ende, Peter Frigge, Maarten Gilbert, Mark Groen, Roos de Gouw, Dion van der Hak,

Rémon ter Harmsel, Jelger Herder, Erik Jan Hofmeyer, Pien Hoogma-Lodders, Rene Hubers, Jöran Janse, Janneke Jansen, Maik Janssen, Naomi Lambrikx, Kris Joosten, Miranda de Kock-Uneken, Maurice Kooiman, Thomas Kroon, Jan Kranenbarg, Ronald Laan, Rolf van Leeningen, Sascha van der Meer, Monique Mous, Baudewijn Odé, Sanne Ploegaert, Jeroen van Riet, Kim Rongen, Marit van Santen, Martijn Schiphouwer, Thijs Schippers, Wendy van Sligter, Fabian Smith, Laurens Sparrius, Frank Spikmans, Annemarieke Spitzen-van der Sluijs, Tariq Stark, Richard Struijk, Leonie Tijsma, Jeroen Tummers, Sander Turnhout, Marjan Verdijk, Michiel Verhofstad, Mick Vos, Tim van Wagensveld, Stef van Walsum, Rob van Westrienen, Kaat Willemse, Ronald Zollinger en Jeroen van Zuidam. Ton Stumpel is gastmedewerker van RAVON.
Op het bureau in Amsterdam waren werkzaam: Ingo Janssen en Edo Goverse.
Door de groei van de organisatie is besloten vanaf 1 januari 2018 te gaan werken in kleinere teams (zie *www.ravon.nl/medewerkers*).

Eén van de belangrijke taken van de werkorganisatie (de medewerkers) is de ondersteuning aan de vrijwilligers en donateurs: faciliteren, stimuleren en coördineren. En daarnaast het uitvoeren van de vele lopende projecten. De medewerkers besteden hieraan de meeste tijd. Op het bureau in Nijmegen leveren meerdere kantoorvrijwilligers een grote bijdrage aan de RAVON-organisatie. Zo werkte Rianne van de Graaf in de RAVON-bibliotheek; Hanna Pot op het secretariaat. Han Peper heeft weer technische ondersteuning voor de RAVON-website geleverd.

RAVON heeft sinds 2020 een ondernemingsraad (OR). Deze bestond in 2021 uit de volgende personen:
namens team FLORON: Sascha van der Meer (secretaris)
namens team Amfibieën: Jöran Janse
namens team Vissen: Mark Groen
namens team ICT: Marjan Verdijk (voorzitter)
namens team Staf: Arwen Baggen
namens team Reptielen: Martijn Dorenbosch, Mick Vos

2.3 Stagiaires

RAVON-medewerkers begeleiden ieder jaar stagiaires. In 2021 hebben 27 studenten een stage bij RAVON uitgevoerd. In stageverslagen zijn de resultaten van hun onderzoek te lezen. De meeste verslagen kunnen worden opgevraagd bij hun RAVON-begeleider. In enkele gevallen wordt van een stageverslag een RAVON-rapport gemaakt. De stagiaires zijn hieronder op alfabetische volgorde (achternaam) weergegeven.

Naam stagiair	Onderwerp	Opleiding	Begeleider
Pieter van den Assem	Kwabaal	HBO Bos- en Natuurbeheer	Martijn Dorenbosch
Teun van Beuningen	Gewicht en lengte amfibieën	Toegepaste biologie	Annemarieke Spitzen/Jelger Herder
Li Ying Brouns	Invloed van habitat op lengte en gewicht herpetofauna	Toegepaste biologie	Annemarieke Spitzen

Max Brugman	Hazelworm	Milieuonderzoeker	Jeroen van Delft
Celine Dootjes	Passagecheck onderzoek vismigratie-voorzieningen glasaal en driedoornige stekelbaars	HAS toegepaste biologie	Sanne Ploegaert
Levi Duijst	Eikenmos	Biodiversity and sustainability	Laurens Sparrius
Marinka van Gemert	Zoetwatervissen	Aeres MBO Ede	Fabian Smith
Jurg Gons	Glasaalmonitoring	Milieuonderzoeker	Maurice Kooiman
Mitchel Haring	Glasaalmonitoring	Milieuonderzoeker	Maurice Kooiman
Hidde Herijgers	groei en reproductie bij eikenmos	Landscape and environment	Laurens Sparrius
Jeroen Hoek	jaarrond bloemen tellen Zutphen	MBO toegepaste biologie	Laurens Sparrius
Cas Klaasen	Kwabaal	Toegepast biologie	Martijn Dorenbosch
Clara Köhler	De rol van reptielen in de pathogeensamenstelling van teken en de verspreiding van Borrelia.	Msc Ecology VU	Annemarieke Spitzen
Bram van Lier	Gewicht en lengte amfibieën	Toegepaste biologie	Annemarieke Spitzen
Jullian Lindeboom	Bsal Gorssel	Toegepaste biologie	Annemarieke Spitzen
Luuk van der Made	Glasaalmonitoring	Milieuonderzoeker	Maurice Kooiman
Guus Nelissen	Fenologisch onderzoek, bloeitijd van planten	WUR, biologie en ecologie	Laurens Sparrius
Niels Römgens	Inventarisatie beschermde soorten N2000-gebieden Noord-Brabant	Bos- en Natuurbeheer	Martijn Dorenbosch
Dimitrey Rouwhorst	Bloeiende planten Zutphen	Bushkraftkunde	Laurens Sparrius
Jorrik Ruis	Passagecheck en de ruimtelijke dynamiek van rust en activiteit van glasaal nabij een intrekpunt	HAS toegepaste biologie	Sanne Ploegaert
Koen Smid	Beekprik Limburg	HAS Den Bosch	Frank Spikmans
Luc van Steen	Glasaalmonitoring	Milieuronderzoeker	Maurice Kooiman
Sylvana Touz	Kwabaal	Toegepaste biologie	Martijn Dorenbosch
Bram van de Weerd	Zoetwatervissen	Aeres MBO Ede	Fabian Smith

Paco Welling	Tiny tuinpoel	Bos- en Natuurbeheer	Frank Spikmans
Annika van Zundert	Hazelworm	Milieuonderzoeker	Jeroen van Delft

2.4 FLORON

Onder de vlag van RAVON wordt sinds 2012 door FLORON ook gewerkt aan onderzoek naar en bescherming van wilde planten. FLORON is daarmee formeel een merknaam van RAVON. Het aantal FLORON-medewerkers in 2021 is gestegen naar 12. FLORON maakt ieder jaar een eigen jaarverslag.

2.5 Samenwerking

RAVON participeert in diverse samenwerkingsverbanden op het gebied van natuuronderzoek en –bescherming.

Nationaal:

- **SoortenNL** – een netwerk van natuurorganisaties die toegepast onderzoek doen en natuurgegevens verzamelen met hulp van vrijwilligers voor de bescherming van soorten en hun leefgebieden. Binnen het netwerk wordt o.a. gewerkt aan de Nationale Databank Flora en Fauna, ecologische monitoring en bescherming van soorten en hun leefgebieden. In 2020 heeft SoortenNL een schenking gekregen van de Nationale Postcode Loterij. Er zijn 4 programmateams geformeerd waarin RAVON medewerkers participeren: Ondersteuning van vrijwilligers, Onderzoek en innovatie, Inbreng in de provincies en Communicatie. In 2021 is er veel werk verzet. Op onze sociale media verscheen dagelijks de 'Soort van de Dag'. De Basiscursus Veldbiologie trok 1600 deelnemers, evenals de wintereditie. De #24uurNatuur-marathon op Terschelling leverde 1075 soorten op. In 2022 wordt er gewerkt aan een nieuwe SoortenNL website en een site voor Basiskwaliteit natuur, nieuwe cursussen, symposia (Provincies en Onderzoek) en een nieuwe editie van '24 uur natuur'.
- **Natuurplaza** – van waarneming tot wetenschap – een samenwerkingsverband tussen Stichting Bargerveen, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Zoogdiervereniging, FLORON en RAVON. De partners werken aan de ontwikkeling en verspreiding van toepasbare kennis voor natuurbeheer. We doen dit door systeem- en soortgericht onderzoek te combineren. Hierin werken we samen met de Radboud Universiteit Nijmegen (RUN). Tevens worden in Natuurplaza-verband colleges en practica gegeven, colloquia en symposia georganiseerd en worden studenten voor onderzoek begeleid. In 2016 is Ruud Foppen vanuit Natuurplaza (Sovon) benoemd tot Bijzonder Hoogleraar Integrated Conservation Biology aan de RUN.

- **Nederlands Expertise Centrum Exoten (NEC-E)** – Het NEC-E onderzoekt, bundelt kennis en communiceert over exoten, met als doel om ze snel te signaleren en meer grip te krijgen op de beheersing en bestrijding van exoten en beleidsmakers en terreinbeheerders te kunnen adviseren. RAVON draagt bij via publicaties, presentaties en overleggen. Baudewijn Odé is mede-voorzitter van het NEC-E, Jeroen van Delft was 4 jaar secretaris (tot 1-1-2022). Annemarieke Spitzen neemt in 2022 deze taak van Jeroen over. RAVON participeert in het NEC-E en voert samen met vele partners het Signaleringsproject exoten uit, waarbinnen onder andere de nieuwsbrief Kijk op Exoten verschijnt.

- **Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)** – de meest complete databank van Nederland voor natuurgegevens. Alle samenwerkende partijen, waaronder RAVON, bundelen in de NDFF meer dan 100 databanken waarbij de NDFF de natuurgegevens uniformeert en valideert en dagelijks aanvult met recente waarnemingen. Zo brengen de gegevens in beeld wat er bekend is over de verspreiding van planten- en diersoorten, en zijn voor iedereen beschikbaar via een eenmalige levering of een abonnement. Er zijn inmiddels ruim 140 miljoen waarnemingen in de NDFF opgeslagen. Waarnemingen kunnen worden ingevoerd via diverse portalen zoals Waarneming.nl en Telmee.nl, maar ook mobiel met behulp van de app NDFF-Invoer (voor iPhone & Android) en de apps ObsMapp & iObs.

- **Global Biodiversity Information Facility (GBIF)** – een internationale organisatie die zich richt op het openbaar beschikbaar stellen van wetenschappelijke biodiversiteit data middels internet. Hun missie is door het faciliteren van een vrije en open toegang tot biodiversiteit data wereldwijd, een duurzame ontwikkeling te ondersteunen. In zowel 2015 als 2016 is de meetnetdata van reptielen op 5x5 km basis uitgeleverd naar GBIF. De gemaakte uitleverservice is flexibel van opzet waardoor het eenvoudig mogelijk is om in de toekomst ook gegevens van andere meetnetten uit te leveren, waarbij de schaal op soortniveau kan worden bepaald. De gegevens meetnetdata van reptielen en andere RAVON biodiversiteit data zijn te vinden op http://ipt.ravon.nl/. In 2018 zijn de gegevens van het meetnet Reptielen geactualiseerd. Daarnaast staan er enkele historische datasets van vissen. Alle (overige) dataset kunnen gevonden worden in GBIF onder de zoekterm NDFF (Nationale Database Flora en Fauna).

- **Vissennetwerk** – een platform waarin deelnemers informatie, kennis en ideeën op het gebied van vissen, visserij en de omgeving van vissen uitwisselen. Dit gebeurt vanuit zowel een wetenschappelijke als een praktische invalshoek. Het werkgebied bestrijkt de zoete en brakke binnenwateren van Nederland en Vlaanderen. In totaal zijn meer dan 350 mensen in Nederland en Vlaanderen voor hun professie bezig met vis en lid van het Vissennetwerk. Thema's waar het Vissennetwerk zich mee bezighoudt zijn bijvoorbeeld vismigratie, beleid en wetgeving (o.a. KRW), inrichting van water en monitoring. Martijn Schiphouwer participeert namens RAVON in de stuurgroep van dit netwerk. Meer informatie: www.vissennetwerk.nl

- **Projectgroep Aalherstel /Platform Vismigratie**– een samenwerking tussen Sportvisserij Nederland, Good Fish Foundation, het Wereld Natuur Fonds, Vereniging Natuurmonumenten, Greenpeace en RAVON. Sinds 2009 onder voorzitterschap van oud-politicus Dr. J.C. Terlouw. De projectgroep initieert en stimuleert belangeloos activiteiten die bijdragen tot het herstel van de aal op een zo kort mogelijke termijn. Martijn Schiphouwer participeert namens RAVON als adviseur in deze samenwerking. In 2019 is afscheid genomen van Jan Terlouw als voorzitter. De focus van de projectgroep is verbreed en is overgegaan in het Platform Vismigratie waaraan nu ook World Fish Migration Foundation en Waddenvereniging deelnemen. RAVON acteert als secretaris in persoon van Jeroen Tummers.

- **NatureToday** – Sinds 2008 publiceren biologen van natuurorganisaties en kennisinstellingen, waaronder RAVON, dagelijks natuurberichten over actuele ontwikkelingen in de natuur in Nederland op NatureToday.com. In 2021 publiceerde RAVON 35 artikelen; deze werden tussen de 1.100 en 11.000 keer gelezen per artikel. Het gemiddelde aantal lezers per RAVON artikel was in 2021 ruim 3.400.

- **De Groene academie** – RAVON is samen met diverse andere natuur- en soortenorganisaties betrokken bij de website ***degroeneacademie.nl*****.** De Groene academie is het centrale loket waar vraag en aanbod van opleidingen in natuur en landschap samenkomen.

- **Vivara Natuurbeschermingsproducten** – een postorderbedrijf dat producten voor dieren in en rond de tuin verkoopt. In 2018 heeft RAVON weer een samenwerkingsovereenkomst afgesloten voor 5 jaren. We werken samen op het gebied van de ontwikkeling en promotie van producten voor in het wild levende dieren, met name die dieren waar RAVON zich voor inzet. Met deze samenwerking proberen wij de naamsbekendheid van elkaars organisaties te vergroten. Vivara ondersteunt diverse vrijwilligersactiviteiten van RAVON zoals het Hemelvaartweekend, het Vissenweekend, de vrijwilligersdag en de website Padden.nu.

Internationaal:

- **Reptile Amphibian Conservation Europe (RACE)** – opgericht door RAVON en partners op 17 juli 2017 in Nijmegen, is een samenwerkingsverband van Amphibian and Reptile Conservation Trust (UK), Naturschutzbund Deutschland (NABU, Germany), Société Herpétologique de France (France), Info fauna – Centre Suisse de cartographie de la faune (CSCF) & Koordinationsstelle für Amphibien- und Reptilienschutz in der Schweiz (KARCH; Switzerland) en RAVON. In 2019 sloot Chelonia Romania zich bij RACE aan.
  De doelstellingen van de Stichting zijn het promoten en ondernemen van initiatieven ter bescherming van reptielen en amfibieën en hun leefgebieden, vooral in Europa. Dit zal worden bereikt door in heel Europa een netwerk van geassocieerde nationale natuurbeschermingsorganisaties in herpetofauna te ontwikkelen. Als vertegenwoordiger van RACE sluit Ronald Zollinger zich tweemaal per jaar aan bij het European Habitat Forum (EHF) in Brussel.

- **Societas Europaea Herpetologica (SEH)** – Raymond Creemers was lid van het Mapping Comittee (MC), die een online atlas voor de Europese herpetofauna heeft uitgebracht. Rémon ter Harmsel nam die rol eind 2019 van Raymond over. In 2021 zal Maarten Gilbert zich hiermee gaan bezighouden. Ronald Zollinger vertegenwoordigt Nederland in de Conservation Committee van de Societas Europaea Herpetologica (SEH-CC). De SEH-CC zet zich in voor zowel de lobby op het politieke vlak, het geven van praktische adviezen over bedreigde Europese herpetofauna en het verstrekken van een conservation grant. Zij combineert vergaderingen vaak met veldexcursies om de situatie over bedreigde soorten en hun habitats gezamenlijk, als expertgroep, te beoordelen.

- **European Pond Conservation Network (EPCN)** – een Europees herpetologische netwerk. Ronald Zollinger participeert namens RAVON in dit comité. RAVON is vertegenwoordiger voor de Benelux van het EPCN.

- **Conservation Biology Center (CBC)** – Het CBC richt zich op a) het begrijpen van de mechanismen en de impact van bedreigingen (vervuiling, veranderingen in landgebruik en klimaatverandering) op populaties en op ecosystemen, op b) het bestuderen van de reacties van soorten en populaties op bedreigingen en c) het

formuleren en beoordelen van maatregelen om bedreigingen tegen te gaan ten behoeve van de bescherming van soorten en populaties. RAVON is partner van het CBC.

- **DNAqua.net** – Jelger Herder participeert namens RAVON sinds 2017 in de COST action DNAqua.net. Doel van dit project uitwisseling van kennis rondom eDNA-toepassingen en het vinden van consensus omtrent methoden. Het betreft een samenwerking tussen wetenschappers, waterbeheerders, politici en andere belanghebbenden. RAVON participeert in de werkgroepen over Maatlatten (WG2) en monster- en analysemethoden (WG3). Daarnaast leidt RAVON de subwerkgroep eDNA maatlatten vissen. Binnen deze subwerkgroep wordt onder andere in overleg met andere landen verkend of het mogelijk is de huidige maatlatten te “renoveren” of "herbouwen" zodat deze gebruik kunnen maken van eDNA data. In maart 2021 heeft RAVON een presentatie gegeven over eDNA metabarcoding vissen voor ruim 450 personen op het digitale eindcongres van DNAqua.net.

- **International Union for Conservation of Nature (IUCN)** – Een wereldwijde koepelorganisatie voor natuurorganisaties en overheden. Zij richt zich op onderzoek en bescherming via internationale samenwerking en uitwisseling van kennis. Ook lobbyt ze naar overheden. RAVON is lid van de Nederlandse afdeling.

3 Vrijwilligers en donateurs

Aan de basis van RAVON staan onze vrijwilligers. RAVON investeert niet alleen in het werven van nieuwe vrijwilligers, maar ook in het versterken van de band met onze huidige vrijwilligers via opleiding, voorlichting en projecten die op vrijwilligers zijn gericht. Dankzij onze donateurs en sponsoring wordt dit ook deels financieel mogelijk gemaakt. Meer dan 3.000 vrijwilligers inventariseren en monitoren de reptielen, amfibieën en vissen in Nederland. De verzamelde en gevalideerde gegevens zijn te raadplegen door overheden, terreinbeherende organisaties en adviesbureaus.

3.1 Werkgroepen en afdelingen

De RAVON-vrijwilligers zijn georganiseerd in werkgroepen en lokale of regionale afdelingen. Binnen deze afdelingen en werkgroepen verrichten vrijwilligers vaak in groepjes inventarisatie- of ander veldwerk. Daarnaast worden ook lokaal en regionaal activiteiten, zoals excursies, lezingen en basiscursussen voor de leden georganiseerd. De adressen en contactpersonen van de afdelingen en werkgroepen staan vermeld op de RAVON-website: *www.ravon.nl/werkgroepen*. In 2021 waren er 33 werkgroepen en afdelingen bij RAVON actief.

3.2 Donateurs

RAVON heeft 1.045 donateurs die het werk van RAVON ondersteunen. Zij ontvangen vier keer per jaar het tijdschrift RAVON en kunnen met korting producten aanschaffen in de RAVON-webwinkel. Om het aantal donateurs te vergroten, heeft Jeroen van Riet (communicatieadviseur) het plan “Werving Donateurs” geschreven. Dit plan zal in 2022 worden uitgevoerd.

3.3 Activiteiten

3.3.1 Telprojecten

Er zijn verschillende soorten telprojecten waarvoor vrijwilligers zich kunnen aanmelden, die veel of weinig tijd kosten en waarvoor meer of minder kennis en ervaring zijn vereist. Een overzicht van alle telprojecten is te vinden op *www.ravon.nl/tellen*. In 2021 heeft deze webpagina opgefrist en anders ingericht.

3.3.2 Hemelvaartweekend en Vissenweekend

Jaarlijks organiseert RAVON tijdens Hemelvaart het 4 dagen durende inventarisatieweekend van reptielen en amfibieën. De verslagen van deze hemelvaartweekenden zijn te downloaden op: *www.ravon.nl/hemelvaartweekend*. Vanwege de coronapandemie en - maatregelen heeft dit event in 2021 niet plaatsgevonden. Jaarlijks organiseert RAVON samen met regionale werkgroepen en waterbeheerders in het najaar het 3 dagen durende vissen-inventarisatieweekend. De verslagen van deze vissenweekenden zijn te downloaden op: *www.ravon.nl/vissenweekend*. In 2021 ging het vissenweekend door in Overijssel. Het verslag hiervan is te lezen op de RAVON-website.

3.3.3 RAVON-dag

Jaarlijks organiseert RAVON op de tweede zaterdag van november te Nijmegen een lezingendag voor donateurs, vrijwilligers en belangstellenden. Op 13 november 2021 vond deze net als in 2020 vanwege de coronacrisis plaats in de vorm van een webinar. 688 geïnteresseerden meldden zich aan, dat is ongeveer net zoveel als in 2020. Het webinar is in zijn geheel of in delen terug te kijken op *www.ravon.nl/ravondag*.
Tijdens de RAVON-dag reiken wij de Lendersprijs uit aan iemand die een grote bijdrage heeft geleverd aan de bescherming van reptielen, amfibieën en/of vissen. In 2021 is deze prijs uitgereikt aan Wil Niessen & Frans Blezer. De Jeugd Lendersprijs is in 2021 gewonnen door Dano Hoogendoorn.. Voor meer informatie over de Lendersprijs en de winnaars: *www.ravon.nl/lendersprijs*.

3.3.4 Vrijwilligersdagen

De inzet van de RAVON-vrijwilligers voor reptielen, amfibieën en vissen is heel belangrijk, want 'beschermen doen we samen'. Samen met alle RAVON-vrijwilligers leggen we de basis voor het beschermen van soorten en hun leefgebieden. In 2019 is een Coördinator Vrijwilligers aangetrokken (Kaat Willemse). Zij heeft een nieuw vrijwilligersbeleid opgezet. In 2021 zijn de vrijwilligersdagen geannuleerd door de coronapandemie en - maatregelen.

3.3.5 Excursies

Afdelingen, werkgroepen en medewerkers van RAVON verzorgen ieder jaar excursies, zie bijlage 1 onderdeel 11 voor een overzicht van alle excursies in 2021. Deze excursies worden goed bezocht en voorzien duidelijk in een behoefte van vrijwilligers en belangstellenden. Vanwege de corona pandemie is echter een groot aantal excursies helaas afgelast. De excursies worden aangekondigd op *www.ravon.nl/agenda*

3.3.6 Presentaties en lezingen

Het aantal presentaties en lezingen neemt nog ieder jaar toe, zie bijlage 1 onderdeel 12 voor een overzicht van alle presentaties en lezingen in 2021. De meeste presentaties en lezingen zijn op verzoek van derden voor symposia, congressen of andere evenementen. Vanwege de corona pandemie zijn veel presentaties niet doorgegaan, verplaatst of online gegeven. Veel presentaties zijn vrij toegankelijk voor onze vrijwilligers en andere geïnteresseerden en worden ook vrijgegeven op *www.ravon.nl/agenda*. Meer informatie: *www.ravon.nl/Zakelijk/Educatie/Excursies*

3.3.7 Cursussen, workshops en symposia

RAVON biedt diverse cursussen en workshops aan op het gebied van zoetwatervissen, amfibieën en reptielen. De basiscursussen Zoetwatervissen en Reptielen en Amfibieën zijn bedoeld om vrijwilligers en professionals op weg te helpen met deze soortgroepen. Deze cursussen bestaan uit één dagdeel theorie, gevolgd door een praktijkgedeelte. Er wordt daarbij ingegaan op de herkenning, ecologie, inventarisatiemogelijkheden, wetgeving en relatie met water- en natuurbeheer. Vanwege de corona pandemie hebben we de basiscursussen in september 2021 online gegeven, op drie opeenvolgende woensdagen (Reptielen, Vissen en Amfibieën). Deze zijn terug te kijken op *youtube.com/ravonnederland*. Zie bijlage 1 onderdeel 10 voor een overzicht van alle cursussen en workshops in 2021.
Meer informatie: *www.ravon.nl/Zakelijk/Educatie*

3.4 Ondersteuning

3.4.1 Begeleiding in het veld / ontheffingen

Vrijwilligers die zich voor langere tijd willen inzetten voor monitoring worden door RAVON-medewerkers in het veld begeleid.

RAVON is gemachtigd door het ministerie van LNV, om ontheffingen uit te geven op de Natuurbeschermingswet. Deze ontheffing geldt voor de in de wet genoemde verbodsbepalingen m.b.t. beschermde reptielen, amfibieën en vissen. Deze ontheffing is nadrukkelijk geen betredingsvergunning, of een ontheffing op basis van andere wetten en regelingen. De ontheffing is geldig tot 24 mei 2021 (en geldt dus ook als ontheffing voor het vangen van soorten van de nieuwe Natuurwet). Een nieuwe ontheffing wordt provinciaal geregeld via de Wet Natuurbescherming. Hierover heeft RAVON met alle provincies contact.

Vrijwilligers kunnen een ontheffing aanvragen via *www.ravon.nl/ontheffing*.

3.4.2 Financiële ondersteuning

RAVON ondersteunt de vrijwilligers van werkgroepen en afdelingen jaarlijks met een financiële bijdrage voor de aanschaf van (veld)materialen van maximaal € 500,-. Vaak wordt de bijdrage gebruikt voor de aanschaf van handschoenen, schepnetten, waadpakken, zaklampen of cuvetten. In 2021 hebben 8 werkgroepen/afdelingen gebruik gemaakt van deze regeling.

Tijdens de RAVON-dag in november wordt een bijdrage van maximaal € 1.500,- toegekend uit het RAVON-stimuleringsfonds. Dit fonds is met name bedoeld voor landelijke, provinciale, regionale of lokale (RAVON)werkgroepen, maar ook particuliere personen (vrijwilligers) kunnen er een beroep op doen.

4 Public relations en voorlichting

4.1 Websites

RAVON beheert diverse websites die hieronder kort worden toegelicht.

www.ravon.nl – De website van RAVON die een belangrijke bron van informatie vormt voor de achterban en andere geïnteresseerden. De pagina's met soortinformatie behoren tot de best bekeken pagina's van de website.

www.padden.nu – Is een internetplatform voor vrijwilligers en (bijna 100) paddenwerkgroepen om de amfibieën te helpen bij een veilige oversteek van wegen tijdens de voorjaarstrek naar de voortplantingswateren. Dankzij deze vrijwilligers worden jaarlijks enkele honderdduizenden padden, kikkers en salamanders veilig de weg overgezet. Tijdens de voorjaarstrek worden dagelijks het aantal overgezette dieren doorgegeven en met behulp van deze gegevens maakt RAVON jaarlijks een uitgebreid rapport van de resultaten die via de website te downloaden is.

www.broeihopen.nl – Is een kennisplatform voor vrijwilligers en werkgroepen om de ringslang te helpen bij de voortplanting door de aanleg van meer broeihopen. Dit platform is eind 2016 beschikbaar gekomen. In 2020 heeft deze site een nieuwe impuls gekregen en zijn er veel nieuwe gegevens opgehaald.

poelen.nu - Poelen zijn belangrijk als leefgebied van o.a. kikkers, salamanders, libellen en waterplanten. Aanleg en goed onderhoud van poelen is dus belangrijk om deze soorten te behouden. Deze website laat zien hoe je een goede poel aanlegt en beheert.

www.SOSiguana.org – Onze website voor de bescherming van de Antilliaanse leguaan.

www.slangenportaal.nl – Het Slangenportaal wordt gebruikt door slangenonderzoekers die populatie-onderzoek verrichten aan adder, ringslang en gladde slang. Er is inmiddels ook een Engelstalige versie ontwikkeld. Het portaal is responsive gemaakt en daarmee aangepast voor gebruik op pc, laptop, tablet als smartphone.

www.environmental-dna.nl – Informatie over environmental DNA

4.2 Sociale media

RAVON was in 2021 actief op de volgende social media: Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn en YouTube. Met de komst van de communicatieadviseur (2019) hebben de uitingen op social media meer structuur gekregen en zijn ze onderdeel van een contentkalender. Globaal gaan onze uitingen op social media over natuurbescherming, samenwerking, vrijwilligers, arbeidsmarkt, opdrachtnemer/projecten, donateurswerving en kennisoverdracht / excursies.

4.3 Tijdschrift

In 2021 zijn 4 nummers van het tijdschrift RAVON en 3 reguliere nieuwsbrieven Schubben & Slijm verschenen. Het vierde nummer van deze nieuwsbrief is ingeruild voor de RAVON-balans, die in 2020 voor het eerst verscheen. Hierin is een breed scala aan onderwerpen op een aantrekkelijke manier gepresenteerd, waaronder de belangrijkste resultaten uit onze NEM-projecten. De RAVON-balans is hier te downloaden: *https://ravon.nl/ravonbalans*

Mark Groen is toegetreden tot de redactie van het tijdschrift, waardoor de visexpertise binnen de redactie is toegenomen. De redactie bestond in 2021 uit Jeroen van Delft (eindredacteur), Sergé Bogaerts, Pedro Janssen, Raymond Creemers, Mark Groen, Frank Spikmans en Kris Joosten.

4.4 Natuurberichten

RAVON heeft in 2020 35 natuurberichten uitgegeven die zijn gepubliceerd via de website *www.NatureToday.com*. Een overzicht van de natuurberichten die verschenen zijn in 2021 is te vinden in bijlage 1, onderdeel 9. Zie paragraaf 2.5 voor meer informatie over NatureToday.

4.5 RAVON-stand

Op aanvraag kan er een RAVON-stand aanwezig zijn tijdens evenementen zoals landelijke dagen, symposia of congressen. Omdat de bezetting van de stand vooral draait op vrijwilligers kunnen wij niet alle aanvragen honoreren. Vanwege de corona pandemie zijn er in 2021 geen evenementen geweest waarbij de RAVON stand aanwezig was.

4.6 Overige PR-uitingen

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van alle artikelen, (stage)rapporten, tekstbijdragen aan boeken en bijdragen aan radio, televisie, tijdschriften, kranten en digitale nieuwssites die verschenen zijn in 2021.

5 Opdrachtgevers, fondsen en partners

Wij zijn onze opdrachtgevers, fondsen en samenwerkingspartners zeer erkentelijk voor het in RAVON gestelde vertrouwen en de prettige samenwerking. Onze partners in 2021:

3Angle EPCM V.O.F.
Aannemingsmaatschappij Van Gelder B.V.
Adviesbureau Beleef & Weet
Aeres Hogeschool Almere
Agentschap voor Natuur en Bos
Amsterdamse Hengelsport Vereniging
Anonymus
ASC Universiteit Utrecht
BAM
BIJ12
Biologisch melkveebedrijf Mts Oevering - Houtsma
Biologische Station im Kreis Wesel e.V.
BoerenNatuur.nl
Bomenstichting
Brabants Landschap
Bryologische en Lichenologische Werkgroep van de Koninklijke Nederlandse Natuurh
Bureau Waardenburg B.V.
Bureau ZET
Buro Ontwerp & Omgeving B.V.
CLM Onderzoek en Advies BV
CNME
Coöperatie Gastvrije Randmeren UA
Coöperatief Agrarisch Natuur Collectief Veluwe UA
Coöperatieve Bosgroep Zuid-Nederland UA
De Urbanisten B.V.
De Vlinderstichting
Debiteuren Webwinkel
Dunea N.V.
Ecologisch Advies Bureau Viridis BV
Elisabeth Strouven Fonds
Emile Smeenk - Business Innovatie
Geldersch Landschap & Kasteelen
Gemeente Aa en Hunze
Gemeente Amsterdam
Gemeente Amsterdam, p/a Stichting Waternet Crediteuren
Gemeente Bladel
Gemeente Breda
Gemeente Brummen
Gemeente Maasgouw
Gemeente Meerssen
Gemeente Nieuwegein (Gemeentehuis)
Gemeente Nijmegen
Gemeente Purmerend
Gemeente Scherpenzeel
Gemeente Utrecht
Groenalliantie Midden-Holland
GroenLeven B.V.G
HaskoningDHV Nederland B.V.
Heijmans Infra B.V.
Hengelsportvereniging Groot Rotterdam
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
Hoogheemraadschap van Delfland
Hortus Botanicus Leiden

International iguana foundation
IPM impact
Ispida Wildlife Productions B.V.
IVN Rijk van Nijmegen
Kleurreis B.V.
KNNV
Kragten
KU Leuven
Kurstjens, Ecologisch Adviesbureau
Landschap Overijssel
Landschapsbeheer Drenthe
Ministerie van IenW-Rijkswaterstaat
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Nationale Postcode Loterij N.V.
Naturalis Biodiversity Center
Naturalis Biodiversity Center inzake NLBIF
NATURE NOMADS
Natuur & Milieu
NatuurAlert Nederland
NATUURBALANS-LIMES DIVERGENS BV
Natuurmonumenten
Natuurplaza
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Omgevingsdienst Haaglanden
Onderzoekscentrum B-WARE Radboud Universiteit Nijmegen
Prins Bernhard Cultuurfonds
ProRail B.V.
Provincie Drenthe
Provincie Friesland
Provincie Gelderland
Provincie Groningen
Provincie Limburg
Provincie Noord-Brabant
Provincie Noord-Holland
Provincie Overijssel
Provincie Utrecht
Provincie Zeeland
Provincie Zuid-Holland
Radboud Universiteit Nijmegen
Recreatieschap Spaarnwoude
Rijkswaterstaat West-Nederland Noord
RWS Zee en Delta
Sportvisserij Nederland
Spygen Sas
Staatsbosbeheer
Staatsbosbeheer Regio Zuid
Stichting "Het Zuid-Hollands Landschap"
Stichting Ark
Stichting Bargerveen
Stichting Deltares
Stichting Dinamo Fonds
Stichting Eggeltes Veldgids
Stichting Floristisch Onderzoek Nederland
Stichting Goois Natuurreservaat
Stichting Herpetofauna
Stichting Het Levend Archief
Stichting Hugo de Vries Fonds
Stichting IKL- Limburg
Stichting IUCN Nederlands Comité (IUCN National Committee of the Netherlands Fou
Stichting Landschapsbeheer Zeeland
Stichting Natuur en Milieu Overijssel

Stichting RAVON
Stichting Reptile Amphibian Conservation Europe
Stichting Rewilding Europe
Stichting SBNL Natuurfonds
Stichting SoortenNL
Stichting Waternet
STOWA
Tauw B.V.
Tijhuis Ingenieurs B.V.
Unie van Marken V.O.F.
Universiteit Leiden
Universiteit van Amsterdam
Van der Hucht De Beukelaar Stichting
Van Hall Larenstein University of Applied Science
Velo Beheer B.V.
Vereniging Natuurmonumenten
Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE)
VisAdvies B.V.
Vitens N.V.
Vivara Natuurbeschermingsproducten
Vlaamse Milieumaatschappij
Wageningen Environmental Research
Wageningen Marine Research
Wateropleidingen
Waterschap Aa en Maas
Waterschap Amstel Gooi en Vecht
Waterschap Brabantse Delta
Waterschap De Dommel
Waterschap Drents Overijsselse Delta
Waterschap Hollandse Delta
Waterschap Hunze en Aa's
Waterschap Limburg
Waterschap Rijn en IJssel
Waterschap Rivierenland
Waterschap Scheldestromen
Waterschap Vallei en Veluwe
Waterschap Vechtstromen
Werkgroep Landschapsbeheer Nardinclant
Wetterskip Fryslân
wnf biodiversiteit
WNF Zeist
Zoogdiervereniging

6 Financieel jaarverslag

RAVON werkt op non-profit basis: het behaalde negatieve resultaat van de jaarrekening wordt ten laste van de algemene reserve gebracht.

Stichting RAVON is als kleine stichting niet gehouden aan een accountantsverklaring (artikel 396, lid 1, BW2). De Raad van Toezicht van Stichting RAVON heeft Konings & Meeuwissen te Nijmegen opdracht gegeven om een beoordelingsverklaring uit te voeren. De door het bestuur en de Raad van Toezicht goedgekeurde jaarrekeningen worden ieder jaar gepubliceerd op de RAVON-website: *www.ravon.nl/anbi*.

Wilt u meer weten over de financiën, dan kunt u contact opnemen met RAVON: *financien@ravon.nl* of 024-7410600.

6.1 Omzet

De omzet van RAVON (inclusief FLORON-bureau) was in 2020:€ 3.098.634,- en in 2021; € 3.640.663:. Het jaar 2020 werd afgesloten met een negatief resultaat; 2021 is gelukkig met een positief resultaat afgesloten.

6.2 Reserve

Het resultaat over het boekjaar 2019 is vastgesteld op € 77.678,- positief.
Het resultaat is volledig ten gunste van de algemene reserve gebracht.

Het resultaat over het boekjaar 2020 is vastgesteld op - € 193.977 negatief.
Het resultaat is volledig ten laste van de algemene reserve gebracht.

Het resultaat over het boekjaar 2021 is vastgesteld op € 312.122,- positief.
Het resultaat is volledig ten gunste van de algemene reserve gebracht.

Bijlage 1 Publicatielijst 2021

In deze lijst is alle ons bekende informatie opgenomen

INHOUDSOPGAVE

1. Artikelen
2. Rapporten
3. Stagerapporten
4. Boeken en tekstbijdragen aan boeken
5. RAVON-uitgaven
6. RAVON-stand
7. Radio en televisie
8. Tijdschriften en kranten
9. Digitale nieuwssites
10. Cursussen en workshops
11. Excursies
12. Presentaties en lezingen
13. Natuurplaza activiteiten
14. Overig

1. Artikelen

Asztalos, Marika, Ben Wielstra, Richard P.J.H. Struijk, Dinçer Ayaz en Uwe Fritz, 2021. Aliens in the Netherlands: local genetic pollution of barred grass snakes (Squamata: Serpentes: Natricidae). Salamandra 57(1):174-179.

Dorenbosch, M. & Schoor, Margriet, 2021. Effect van water vasthouden op vissen in de overstromingsvlakte Buiten Ooij. De Levende Natuur 122(6)240-243.

Groen, Mark en Martijn Schiphouwer, 2021. Samen weet je meer. Vrijwilligers leveren bijdrage aan visonderzoek. Visionair 15(61):42-43.

Herder, Jelger, 2021. Snepen gesnapt. Visionair 15(60):22-23.

Herder, Jelger, 2021. Scholen blei. Visionair 15(62):24-25.

Jones, Peter E., Jeroen S. Tummers, Shams M. Galib, Darragh J. Woodford, John B. Hume, Luiz G. M. Silva, Raul R. Braga, Carlos Garcis de Leaniz, Jean R. S. Vitule, Jelger E. Herder en Martyn C. Lucas, 2021. The use of barriers to limit the spread of aquatic invasive animal species: a global review. Frontiers in Ecology and Evolution 9(Article 611631):1-19.

Kranenbarg, Jan, J. Herder & M. Groen, 2021. Nieuwe visatlas van Nederland. Vier miljoen waarnemingen van tachtig soorten. Visionair 15(62):4-8.

Kooiman, Maurice, M. Schiphouwer, R. Beentjes & S. Ploegaert, 2021. Landinwaartse aalmigratie via de Noord-Hollandse IJsselmeerkust. Onderzoek naar intrek, aanbod en knelpunten. Visionair 15(62): 26-30.

Lemmers, P., M.J. Gilbert, C.A.M. Wagemakers & B.H.J.M. Crombaghs, 2021. Genetisch onderzoek aan de Vroedmeesterpad (Alytes obstetricans) in Limburg. Natuurhistorisch Maandblad 110(5):182-189.

Lemmers, P., F. Spikmans & B. Kroese, 2021. Is de opmars van de marmerkreeft in Nederland nog te stuiten? De Levende Natuur 122(4):138-140.

Nieuwboer, L., J.L. van Leeuwen, A. Martel, F. Pasmans, A.M. Spitzen- van der Sluijs & J.K. A. Langowski, 2021 Does Chytridiomycosis affect three frog attachment? Diversity 13(6): 1-12.

Spikmans, F., A. de Bruin, 2021. Rivierprik: een vergeten trekvis in de Maas. Visionair 15(59):24-28.

Veraar, M., 2021 Inzet voor de aal. Tien jaar Europees Aalherstelplan. Visionair 15(59):37-39.

2. Rapporten

Berndsen, J., N. Brevé, J. Kranenbarg, S. Minekus, S. Nagtzaam & J. Tummers, 2021. Strandonderzoek knakaal. Handleiding voor het inventariseren van beschadigde vis langs de Boven-Rijn, Waal & Boven-Merwede. Stichting RAVON, Nijmegen & Sportvisserij Nederland, Bilthoven

Delft, J.J.C.W. van, A. Gmelig Meyling, L. Sparrius, J. Noordijk, B. Odé, K. van Vliet, A. van Kleunen, K. Veling, E. van Norren, M. van Woerkom, W. van Emmerik, 2021.

Eindrapportage Signaleringsproject Exoten 2020-2021. Rapport 2019.048-B. Stichting RAVON, Nijmegen

Goverse, E., 2021 Monitoring trekvissen in het Noordzeekanaal en Ommelanden met kruisnet door vrijwilligers in 2021. Monitoring van diadrome vissen met focus op intrekkende glasaal en driedoornige stekelbaars. Rapport 2021.035. Stichting RAVON, Nijmegen

Leeningen, R.A. van & J.J.C.W. van Delft, 2021. Gladde slang Bergherbos. Beheerevaluatie corridors en aanleg nieuwe corridor. Rapport 2020.110a. Stichting RAVON, Nijmegen

Leeningen, R.A. van & J.J.C.W. van Delft, 2021. Gladde slang Bergherbos. Inventarisatie van corridors en bestaand leefgebied. Rapport 2020.110c. Stichting RAVON, Nijmegen

Leeningen, R.A. van & J. E. Herder, 2021. Padden.nu 2020- 205.000 amfibieën veilig naar de overkant. Rapport 2007.003L. Stichting RAVON, Nijmegen

Rijsewijk, A. C. van, 2021. Monitoring van de gladde slang in de Kempen 2021. Het jaar van de Juvenielen. RAVON-werkgroep gladde slang de Kempen, Tilburg

Spikmans, F., F. Smith & M. Groen, 2021. Beekprik monitoring Apeldoorn 2018-2021. Onderzoek naar populatieontwikkeling en effectiviteit maatregelen. Rapport 2018.118. Stichting RAVON, Nijmegen

Spitzen- van der Sluijs, A.M. & M.J. Gilbert, 2021. Batrachochytrium salamandrivorans in Nederland. Eindrapportage 2020. Rapport 2018.153.3. Stichting RAVON, Nijmegen

Spitzen- van der Sluijs, A.M., M. Gilbert & T. Stark, 2021. Opvolgen Gelderse locaties met besmetting B. salamandrivorans. Rapport 2021.103. Stichting RAVON, Nijmegen

Spitzen- van der Sluijs, A.M., T. Stark & M. Gilbert, 2021. Verspreidingsonderzoek kamsalamander, Knoflookpad en Bsal via eDNA rondom Gorssel (Gld). Rapport 2021.107. Stichting RAVON, Nijmegen

Spitzen- van der Sluijs, A. M., T. Stark, E. Goverse, J. Janse & N. Lambrikx, 2021. Monitoring vuursalamander 2020. Rapport 2020.066. Stichting RAVON, Nijmegen

Stark, T., A.M. Spitzen- van der Sluijs & M. Gilbert, 2021. Screening voor de chytride-schimmel Batrachochytrium salamandrivorans bij salamanders in Gorssel (Gelderland). Rapport 2019.170. Stichting RAVON, Nijmegen.

Struijk, R.P.J.H. & J.J.C.W. van Delft, 2021. Kamsalamander De Plateaux en Groote Heide. Beheerplannen. Stichting RAVON, Nijmegen

Tummers, J. & A. de Bruin, 2021 Kansen voor de rivierprik in de Grift: Een onderzoek naar vismigratie. Migratiemogelijkheden en knelpunten vanaf de IJssel. Rapport 2020.128. Stichting RAVON, Nijmegen

Tummers, J., J. Kranenbarg & M. Schiphouwer, 2021 Voorkomen van de fint in de Biesbosch. Huidige geschiktheid leefgebied in relatie tot Natura 2000 uitbreidingsdoelstelling. Rapport 2018.085. Stichting RAVON, Nijmegen

Tummers, J. & J. Herder, 2021. Visinventarisatie Polder IJdoorn. Nulmeting van de visstand. Rapport 2020.094. Stichting RAVON, Nijmegen

3. Stagerapporten

Brouns, L.Y., 2021. Amfibieën in Zuid- en Midden-Limburg Wat is de invloed van klimaatverandering op de lengte en het gewicht van de inheemse watersalamanders? Stichting RAVON, Nijmegen en HAS, Venlo

Lier, B. van, 2021. Het verschil in lengte en gewicht van amfibieën in verschillende fysisch-Geografische regio's van Nederland. Stichting RAVON, Nijmegen en HAS Hogeschool, Den Bosch

Ruizendaal, E., 2021. Onderzoek naar de slangenpopulatie op de Wolfhezerheide. Stichting RAVON, Nijmegen en HAS, 's Hertogenbosch

Ruizendaal, E., 2021 Snake population research Wolfhezerheide. Stichting RAVON, Nijmegen en HAS, 's Hertogenbosch

4. Boeken en tekstbijdragen aan boeken

n.v.t

5. RAVON-uitgaven

Delft, J.J.C.W. van (eindredactie), 2021. Kijk op Exoten 34. Nieuwsbrief bij het Signaleringsproject Exoten. VOFF, KNNV & Sportvisserij Nederland in opdracht van Team Invasieve Exoten (Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit), februari 2021.

Delft, J.J.C.W. van (eindredactie), 2021. Kijk op Exoten 35. Nieuwsbrief bij het Signaleringsproject Exoten. VOFF, KNNV & Sportvisserij Nederland in opdracht van Team Invasieve Exoten (Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit), mei 2021.

Delft, J.J.C.W. van (eindredactie), 2021. Kijk op Exoten 36. Nieuwsbrief bij het Signaleringsproject Exoten. VOFF, KNNV & Sportvisserij Nederland in opdracht van Team Invasieve Exoten (Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit), september 2021.

Delft, J.J.C.W. van (eindredactie), 2021. Kijk op Exoten 37. Nieuwsbrief bij het Signaleringsproject Exoten. VOFF, KNNV & Sportvisserij Nederland in opdracht van Team Invasieve Exoten (Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit), december 2021.

Delft, J.J.C.W. van, S. Bogaerts, P. Janssen, R. Creemers, K. Joosten & F. Spikmans (redactie), 2021. Tijdschrift RAVON, jaargang 23, nummer 80, maart 2021. Stichting RAVON, Nijmegen.

Delft, J.J.C.W. van, S. Bogaerts, P. Janssen, R. Creemers, K. Joosten & F. Spikmans (redactie), 2021. Tijdschrift RAVON, jaargang 23, nummer 81, juni 2021. Stichting RAVON, Nijmegen.

Delft, J.J.C.W. van, S. Bogaerts, P. Janssen, R. Creemers, K. Joosten & F. Spikmans (redactie), 2021. Tijdschrift RAVON, jaargang 23, nummer 82, september 2021. Stichting RAVON, Nijmegen.

Delft, J.J.C.W. van, S. Bogaerts, P. Janssen, R. Creemers, K. Joosten & F. Spikmans (redactie), 2021. Tijdschrift RAVON, jaargang 23, nummer 83, december 2021. Stichting RAVON, Nijmegen.

Goverse, E., I. Janssen, J. Kranenbarg, J. Herder & K. Joosten (redactie), 2021. Schubben & Slijm, nummer 46, april 2021. Stichting RAVON, Nijmegen.

Goverse, E., I. Janssen, J. Kranenbarg, J. Herder & K. Joosten (redactie), 2021. Schubben & Slijm, nummer 47, juli 2021. Stichting RAVON, Nijmegen.

Goverse, E., T. Stark, J. Kranenbarg, J. Herder & K. Joosten (redactie), 2021. Schubben & Slijm, nummer 48, oktober 2021. Stichting RAVON, Nijmegen.

Herder, J., J. van Delft & K. Joosten (redactie), 2021. RAVON-balans, december 2021. Stichting RAVON, Nijmegen.

Dorrenbosch, M., J. Jansen & K. Willemse. Informatiekaart - Veiligheid eerst. Stichting RAVON, Nijmegen.

Groen, M., 2021. Herkenningskaart uitheemse steuren. In opdracht van NVWA. Stichting RAVON, Nijmegen.

Joosten, K., 2021. Zoekkaart Amfibieën. In opdracht van CNME Maastricht. Stichting RAVON, Nijmegen.

Joosten, K., 2021. Zoekkaart Amfibieën en Reptielen op Terschelling. Stichting RAVON, Nijmegen.

6. RAVON-stand

De RAVON-stand is in 2021 vanwege de coronapandemie niet ingezet.

7. Radio en televisie

Een overzicht van alle bij ons bekende uitingen op radio en televisie door en over RAVON in 2021.

06-01-2021	Omroep Vlaardingen, Wie gaat er mee glasalen tellen? Maurice Kooiman
03-02-2021	Omroep Zeeland, Wil jij glasaaltjes tellen voor RAVON? Mick Vos
07-02-2021	Vroegevogels radio, Je tuin als waterreservoir. Frank Spikmans
07-02-2021	Vroegevogels radio, Vergroen je tuin: leg een tuinvijver aan. Frank Spikmans
28-02-2021	Omroep Gelderland, Avondklok wél goed nieuws voor kikkers en padden. Mick Vos
18-04-2021	regiotvtiel.nl, Knoflookpadden inventariseren door heel goed te luisteren. Mick Vos
18-04-2021	Zapp Your Planet, Alle deuren open voor de Paling. Mick Vos
02-05-2021	Vroegevogels radio, De marmerkreeft, een destructieve superkreeft. Jelger Herder
03-06-2021	bnnvara.nl/vroegevogels, Ringslangen op de Diemerdijk. Edo Goverse
19-06-2021	rtvdrenthe.nl, Welke kwakende kikker is dat? RAVON
24-06-2021	NOS journaal, tv en radio, Paling kan Nederland niet in: 'Ze komen voor een dichte deur. Mark Groen
23-07-2021	KRO-NCRV Wandelhart, seizoen 1, afl. 5. Mick Vos
02-08-2021	Hart van Nederland/ SBS, Dorien en Mascha zwemmen IJsselmeer over om Paling te redden.

24-08-2021	NPORadio 1, Vrijwilligers gezocht om mysterie rond 'knakaal' op te lossen. Jeroen Tummers
03-09-2021	bnnvara.nl/vroegevogels tv, Enorme populatie knoflookpadden in de duinen. Richard Struijk, Niels Jansen en Niek Putters
19-09-2021	Omroep Gelderland, Zeldzame boomkikkers profiteren van laatste stukje nazomer. Mick Vos
03-11-2021	NPORadio1, Podcast over paling "Ali P. wil naar huis. Arthur de Bruin en Martijn Schiphouwer
05-11-2021	NPORadio1, Waarom je beter niet gebeten kunt worden door een adder. RAVON

8. Tijdschriften en kranten

Een overzicht van alle bij ons bekende uitingen in tijdschriften en kranten door en over RAVON in 2021.

Jan. 2021	Vakblad natuur bos landschap, Beheermaatregelen volgen de leefwijze van de gladde slang Arnold van Rijsewijk & Jeroen van Delft
Jan.2021	Het Visblad, Zegen in de Delta. Sanne Ploegaert, Mick Vos & Maurice Kooiman
Feb.2021	Roots, Al twee jaar zien we dit dier in onze tuin. Is het een exoot? Jelger Herder
11-02-2021	Volkskrant, Net zo Hollands als kaas en tulpen. Palingcampagne, Advertentie Nationale Postcode Loterij
Febr. 2021	Duiken, Paling met uitsterven bedreigd. Palingcampagne
Lente 2021	Duin, Binnenduinrand ideaal leefgebied padden. Paddenrapers helpen oversteken.
Mei 2021	Roots, 'Een pad op je hand is een wonder' RAVON
26-05-2021	De Brug Nijmegen, 'Dump exoten niet in de vrije natuur'. Bram van Lier en Teun van Beuningen (stagaires)
03-06-2021	Erpse Krant, Onderzoek naar knoflookpad weer van start. Edo Goverse
18-06-2021	Erpse Krant, Fuiken in het Hurkske: waar dienen ze voor? Edo Goverse
30-06-2021	Nieuwe Veluwe, Opinie: Wildgroei fiets- en ATB- paden is uiterst zorgwekkend. Richard Struijk.
Juni 2021	Tussen Duin & Dijk, Aanspoelsel. Edo Goverse
Jul/aug 2021	Roots, We konden deze kikker niet thuisbrengen. Is het een bruine kikker? Jelger Herder
Dec/jan 2021	Roots, 'De snoek is de zoetwaterwolf van Nederland'. Fabian Smith
Winter 2021	PUUR natuur, Wat is er aan de hand met…de paling? RAVON

9. Digitale nieuwssites

Een overzicht van alle bij ons bekende online uitingen in tijdschriften en kranten door en over RAVON in 2021.

05-01-2021	destentor.nl, Aantal levendbarende hagedissen op de Noord en West Veluwe daalt schrikbarend; natuurclubs trekken aan de bel. Rémon ter Harmsel
12-01-2021	naturetoday.com, Natte overstromingsvlaktes: kansen voor terugkeer missing link in riviernatuur. RAVON
18-01-2021	trouw.nl, De visatlas van Zeeland brengt 177 soorten in kaart. Jan Kranenbarg
18-01-2021	natuurmonumenten.nl, De kier is een mooi begin. Sanne Ploegaert
19-01-2021	waterforum.net, Onderzoekers brengen drie gebieden voor overstromingsvlaktes in kaart. RAVON
20-01-2021	naturetoday.com, Wat doen uitheemse schildpadden in ons kikkerland? Jelger Herder & Richard Struijk
22-01-2021	naturetoday.com, De kier is een mooi begin. Sanne Ploegaert & Baudewijn Odé
23-01-2021	soestercourant.nl, Paddenwerkgroep Soest merkt teruggang aantal padden: 'Juist nu is dit werk belangrijk'. RAVON
29-01-2021	naturetoday.com, Meer tuintellingen dan ooit. Jaarrond Tuintelling (RAVON)
31-01-2021	hartvanlansingerland.nl, Het gevaarlijke leven van snoeken. RAVON
Jan-2021	natuurmonumenten.nl, Onderzoek RAVON naar eerste resultaten Kierbesluit Haringvliet. Sanne Ploegaert
09-02-2021	grootgoereeoverflakkee.nl, Marias vertelt: Zit jagen en vissen in je bloed? Maurice Kooiman
12-02-2021	naturetoday.com, Filmserie over zegenvissen in Zuid-Hollandse Delta compleet. Sanne Ploegaert, Mick Vos, Maurice Kooiman en Jeroen van Riet
12-02-2021	omroepwest.nl, Speciale kreeftenbox moet Hoogheemraadschap van Delfland helpen in de strijd tegen rivierkreeft. Martijn Schiphouwer
13-02-2021	reformatorischdagblad.nl, Wonderlijke weerbaarheid van de natuur in tijden van barre vorst. Jeroen van Delft
16-02-2021	h2owaternetwerk.nl, Kreeftenbox winnend idee bij challenge van Delfland. Martijn Schiphouwer
18-02-2021	groenkennisnet.nl, Ontwikkeling reptielen, amfbieën en vissen in Nederland. Jelger Herder

19-02-2021	ed.nl, Geslaagde missie van paddenredders in Someren. RAVON
21-02-2021	blikopnieuws.nl, Vrijwilligers helpen overstekende padden. RAVON
23-02-2021	rtvutrecht.nl, De paddentrek komt weer op gang en daarom is de hulp van vrijwilligers hard nodig. Wim de Wild
24-02-2021	omroepgelderland.nl, Natuur- en Milieuorganisaties willen hoog water langer vasthouden. RAVON
24-02-2021	nporadio1.nl/de-nieuws-bv, Het gaat écht slecht met de zoetwatervis. Mark Groen
25-02-2021	hartvannederland.nl/nieuws, Paddentrek door warm lenteweer n u al begonnen, boswachter Harco is er maar druk mee. Rolf van Leeningen
25-02-2021	naturetoday.com, RAVON opent meldpunt voor zieke en dode reptielen en amfibieën. Annemarieke Spitzen
25-02-2021	ijmuidercourant.nl, Nieuw meldpunt voor zieke of dode reptielen, amfibieën en vissen. Annemarieke Spitzen
25-02-2021	gelderlander.nl, Honderden geknakte palingen liggen dood in de uiterwaarden bij Nijmegen, vermorzeld door de waterkrachtcentrales. Jesper Berndsen en Jeroen Tummers
25-02-2021	sportvisserijnederland.nl, Honderden dode schieralen langs de Waal. Jesper Berndsen en Jeroen Tummers
25-02-2021	metronieuws.nl, Avondklok heeft ook een bijzonder voordeel, voor een dier dan. Mick Vos
26-02-2021	groeneruimte.nl, Natuurorganisaties willen langer water vasthouden in uiterwaarden bij Ooij
28-02-2021	omroepgelderland.nl, Avondklok wél goed nieuws voor kikkers en padden. Mick Vos
28-02-2021	omroepbrabant.nl, Geen bloempjes op deze boomstam, maar wat wel? Frans Kapteijns geeft antwoord op vragen in Stuifm@il, Pad of kikker in de vijver? RAVON
febr. 2021	provincie.drenthe.nl, De knoflookpad: bedreigde soort, maar in Drenthe voelt hij zich thuis. Richard Struijk
05-03-2021	nrc.nl, Was de paddenspietser een dierenbeul of een butcher bird? RAVON
05-03-2021	leidschdagblad.nl, Exotische slang koloniseert inheemse ringslangpopulatie in Alphen.

05-03-2021	naturertoday.com, Bedreiging inheemse ringslang door nauw verwante exoot. Richard Struijk & Ben Wielstra
10-03-2021	naturetoday.com, Het telseizoen is begonnen: wie telt er allemaal mee? Jelger Herder, Raymond Creemers, Rolf van Leeningen, Kaat Willemse en Jeroen van Riet.
19-03-2021	rtvdrenthe.nl, Drentse ringslang nog veilig, maar oostelijke ringslang rukt op. Richard Struijk
19-03-2021	bnnvara.nl/vroegevogels, Het wonderlijke geluid van de zeldzame kwabaal. Arthur de Bruin, Frank Spikmans, Baudewijn Odé en Martijn Dorenbosch
20-03-2021	naturetoday.com, Waarom zijn de eitjes van de kamsalamander gedoemd te sterven? RAVON
20-03-2021	trouw.nl, De meeste kikkers zijn bruin, maar de zeldzame boomkikker is net zo groen als een Opel Kadett C. RAVON
23-03-2021	delftsepost.nl, Natuurcafe De Natuurrijke Tuin. RAVON
24-03-2021	leidschdagblad.nl, Leidse bioloog ontdekt hoe het kan dat de helft van de embryo's van kamsalamanders al in het ei doodgaan (video). RAVON
24-03-2021	telegraaf.nl, Ringslang ontwaakt uit winterslaap, krijgt hulp bij voortplanting. Richard Struijk
01-04-2021	havenkrant/ portofrotterdam.com, Als een vis in het Rotterdamse havenwater. Mick Vos
02-04-2021	naturetoday.com, De rivierprik trekt het zo niet. Frank Spikmans en Arthur de Bruin
05-04-2021	westlanders.nu, Geef ze een trap. RAVON
06-04-2021	grootrijswijk.nl, Digitale bijeenkost 'Wilde bijen in de tuin'. RAVON
07-04-2021	trouw.nl, Op zoek naat het perfecte zoet en zout tussen Waddenzee en kust. RAVON
08-04-2021	nieuwsuitberkelland.nl, Startavond over onderhoud en beheer van poelen in Berkelland. Naomi Lambrikx
13-04-2021	destentor.nl, 'Wie zijn hier de vandalen?' RAVON
14-04-2021	rd.nl, Avondklok is lichtpuntje voor zeldzamer wordende pad. Jelger Herder
14-04-2021	telegraaf.nl, Padden met paringsdrang trotseren gevaren (en kunnen jouw hulp gebruiken). Jelger Herder
17-04-2021,	telegraaf.nl, Paddentrek vol gevaren. Jelger Herder

18-04-2021	omroepgelderland.nl, Knoflookpadden inventariseren door heel goed te luisteren. Mick Vos
18-04-2021	omroepgelderland.nl, Gladde slang gezien in Bergherbos? Meld het. Rolf van Leeningen
19-04-2021	trouw.nl, De Nederlandse natuur wordt kapotbeheerd. 'Het is een wonder dat er nog zoveel over is' Sander Turnhout
21-04-2021	naturetoday.com, Marmerkreeften bedreigen unieke amfibieën in de Overasseltse en Hatertse vennen. Jelger Herder, Frank Spikmans en Jöran Janse
21-04-2021	nos.nl, Invasie marmerkreeften in Gelderse Vennen, slecht nieuws voor beschermde pad. Jelger Herder
21-04-2021	omroepgelderland.nl, De marmerkreeft is in opmars en vreet kikkers en salamanders. Jelger Herder
21-04-2021	trouw.nl, Ongewenste marmerkreeft eet kikkers, padden en salamanders op. Jelger Herder
21-04-2021	rn7.nl, De marmerkreeft is in opmars en vreet kikkers en salamanders. Jelger Herder
21-04-2021	rd.nl, Ongewenste marmerkreeft eet kikkers, padden en salamanders op. Jelger Herder
24-04-2021	cbs.nl, Broedvogel monitoring. RAVON
25-04-2021	gelderlander.nl, Als je deze zeldzame slang in het Bergherbos ziet, laat het dan even weten. Jeroen van Delft
26-04-2021	delftsepost.nl, Natuurcafé over Grassen. RAVON
30-04-2021	bnddestem.nl, Op zoek naar de zeldzame hazelworm in West-Brabant: 'Als je er een ziet: vergeet je dat nooit meer'. Jeroen van Delft
30-04-2021	pzc.nl, Op zoek naar de zeldzame hazelworm in West-Brabant: 'Als je er een ziet: vergeet je dat nooit meer'. Jeroen van Delft
30-04-2021	ed.nl, Op zoek naar de hazelworm: een zeldzame, pootloze hagedis. Jeroen v Delft
30-04-2021	westlanders.nu, Schijt aan de natuur. RAVON
02-05-2021	bndestem.nl, Op zoek naar de zeldzame hazelworm in West-Brabant: 'Als j er een ziet, vergeet je dat nooit meer'. Jeroen van Delft
07-05-2021	rtvdrenthe.nl, Drentse steun voor zeldzame knoflookpad. Richard Struijk
13-05-2021	naturetoday.com, Zaklampsafari in je eigen tuin! Raymond Creemers

14-05-2021	brugnijmegen.nl, Exotische kreeft in Hatertse en Overasseltse Vennen. Bram van Lier en Teun van Beuningen
15-05-2021	binnenstebuiten.kro-ncrv.nl, Ringslangen in het Diemerbos. Tim van Wagensveld
17-05-2021	bndestem.nl, Miljoenensubsidie voor experiment met vergroenen kademuren Nieuwe Mark in Breda. RAVON
19-05-2021	naturetoday.com, Welke waterbeheerder wint de Palingprijs? Martijn Schiphouwer, Mark Groen en Jeroen van Riet
19-05-2021	volkskrant.nl, De paling heeft het niet makkelijk: 'Ga je op weg om je voort te planten, word je vermalen in een pomp'. Martijn Schiphouwer
21-05-2021	parool.nl, Nachtvlinders in de spotlights: in Amsterdam fladderen er meer rond dan gedacht. Edo Goverse
28-05-2021	naturetoday.com, Onderzoek: zeventigduizend knelpunten voor paling in kaart gebracht. Martijn Schiphouwer, Mark Groen en Jeroen van Riet
30-05-2021	rtvnoord.nl, Zeldzame boomkikkers duiken op in Groningen. RAVON
03-06-2021	naturetoday.com, De salamanderschimmel: doorgronden en voorspellen. Annemarieke Spitzen- van der Sluijs
09-06-2021	naturetoday.com, Primeur: volautomatisch vissen tellen en herkennen. Martijn Schiphouwer & Sanne Ploegaert
09-06-2021	pzc.nl/bevelanden, Een prachtig plaatje, die schildpadden in de Goese veste:' Maar het blijft dierenmishandeling'. Naomi Lambrikx
11-06-2021	gouweijsselnieuws.nl, In de buurt waterkwaliteit meten voor onderzoek. RAVON
12-06-2021	greenpeace.org, Steun onze oproep in de krant. RAVON
13-06-2021	hartvanlansingerland.nl, Alpenwatersalamander in het Oostland. Jelger Herder
16-06-2021	naturetoday.com, Nieuwe vlogserie geeft kijkje in de RAVON keuken. Jeroen van Riet en Mick Vos
18-06-2021	naturetoday.com, Zwemsters trotseren IJsselmeer voor de paling. Jeroen van Riet
20-06-2021	omroepbrabant.nl, Wat is dit voor wit bolletje in de lavendel? Frans Kapteijns geeft antwoord. Mick's Vlog #1: Langbroekerwetering. Mick Vos
23-06-2021	volkskrant.nl, De uitheemse schildpad rukt op in Nederlandse vaartjes en vijvers. Jelger Herder
23-06-2021	bndestem.nl, Het gaat helemaal niet goed met de paling. RAVON

24-06-2021 volkskrant.nl Maatregelen om paling te redden in Nederlandse wateren werken onvoldoende. RAVON

24-06-2021 trouw.nl, 60.000 dammen en sluizen verhinderen de zwemtocht van de paling. RAVON

24-06-2021 nos.nl, Bedreigde paling voor dichte deur: helft Nederlands water onbereikbaar. Mark Groen

24-06-2021 nrc.nl, 'Nergens in Europa treft de paling zoveel hindernissen als in Nederland'. RAVON

24-06-2021 rd.nl, Driekwart van vispassages werkt niet voor palingen. RAVON

24-06-2021 groeneruimte.nl, Veel Nederlandse wateren onbereikbaar voor palingen. RAVON

24-06-2021 omroepzeeland.nl, Merendeel vispassages werkt niet goed, 'Slechts kwart Palingen bereikt bestemming'. RAVON

24-06-2021 nu.nl, Helft van Nederlandse wateren is niet bereikbaar voor paling. RAVON

24-06-2021 visserij.nl, Helft van Nederlandse wateren is niet bereikbaar voor Paling. RAVON

24-06-2021 naturetoday.com, Paling loopt vast: bijna helft Nederlandse wateren onbereikbaar. Jeroen van Riet, Mark Groen, Martijn Schiphouwer en Rob van Westrienen

25-06-2021 bnnvara.nl/vroegevogels, 60 procent van de vispassages werkt helemaal niet voor paling. RAVON

28-06-2021 foodlog.nl, Nederland hindert de paling, maar Waterschap Zuiderzeeland niet. RAVON

28-06-2021 Jouregio.nl, Natuurorganisaties teleurgesteld over nieuw Europees landbouw-akkoord. RAVON

30-06-2021 h2owaternetwerk.nl, Onderzoek RAVON: veel wateren onbereikbaar voor paling. Mark Groen

30-06-2021 waarneming.nl, nieuwsbrief, Vamos al la playa! (knakaal). Jepser Berndsen

01-07-2021 vismagazine.nl, Dupan reageert op berichtgeving RAVON. RAVON

13-07-2021 provincie-utrecht.nl, Onderzoek om 'oud-Hollandse' vis in Vinkeveen te behouden. Martijn Dorenbosch

14-07-2021 telegraaf.nl, Al die kwaakconcerten: wat betekenen ze eigenlijk? Raymond Creemers

16-07-2021 naturetoday.com, Wildgroei aan dodelijke fiets- en ATB- routes in natuurgebieden. Richard Struijk & Jeroen van Delft

16-07-2021	rtvdrenthe.nl, Kruipende fauna bedreigd door fietspaden. Richard Struijk
19-07-2021	limburger.nl, Nog even genieten van laatste kwaakconcerten in vijvers en plassen: kikkermannetjes lokken vrouwtjes. Raymond Creemers
20-07-2021	bnnvara.nl/vroegevogels, Oeroude vissoort moet zich gaan voortplanten. Martijn Dorenbosch
22-07-2021	rd.nl, Zeldzaam reptiel nogal eens het haasje op ATB-routes. RAVON
29-07-2021	trouw.nl, Typisch Nederlandse natte zomer is een weldaad voor de natuur: 'Het groen knalt de grond uit'. Jeroen van Delft, Jeroen van Riet & Sander Turnhout
31-07-2021	barneveldsekrant.nl, Onderzoek naar zeldzame hazelwormen in Barneveld. RAVON
01-08-2021	noordhollandsdagblad, nl, Twee vrouwen zwemmen IJsselmeer over in tocht van 22 kilometer, Jeroen van Riet
01-08-2021	barneveldsekrant.nl, Onderzoek naar zeldzame hazelwormen in Barneveld. RAVON
01-08-2021	regioonline.nl, Zwemsters steken het IJsselmeer over om aandacht te vragen voor de paling. RAVON
01-08-2021	noordhollandsdagblad.nl, Zwemsters steken in dag het IJsselmeer over 'Heel zwaar, maar maar ook bijzonder'. RAVON
01-09-2021	ad.nl, Twee vrouwen zwemmen IJsselmeer over in tocht van 22 kilometer. RAVON
02-08-2021	omropfryslan.nl, IJsselmeerzwemmers vragen aandacht voor paling: "Onderweg komt 'ie veel hindernissen tegen". RAVON
06-08-2021	lc.nl, Zwemsters steken IJsselmeer over: 22 kilometer zwemmen voor de paling. RAVON
07-08-2021	naturetoday.com, Natuurtijdschriften.nl biedt nu toegang tot ruim 85.000 natuurartikelen. RAVON
09-08-2021	omroepflevoland.nl, Diemerzeedijk in Kuinderbos nagemaakt als overwinterplek voor ringslangen. RAVON
12-08-2021	naturetoday.com, Directeur-bestuurder Rob van Westrienen verlaat RAVON en FLORON. Rob van Westrienen en Jeroen van Riet
18-08-2021	naturetoday.com, 1075 soorten tijdens #24uurnatuur op Terschelling. Sander Turnhout
23-08-2021	naturetoday.com, De knakaal heeft jouw hulp nodig. Jeroen Tummers

25-08-2021 naturetoday.com, Weggevaagde reptielen op St.Eustatius na de orkanen Irma en Maria. Naomi Lambrikx en Tim van Wagensveld

26-08-2021 bd.nl, Het mysterie van de geknakte aal: onderzoekers vragen vrijwilligers om rivieroevers af te speuren. RAVON

27-08-2021 naturetocay.com, ZonnebaarsBlitz: bestrijding zonnebaars geholpen door droogte? Maarten Gilbert en Jesper Berndsen

06-09-2021 rheden.nieuws.nl, Ringslangexcursie op voormalig Zwembad Beekhuizen in Velp. RAVON

09-09-2021 naturetoday.com, Stap in de wereld van de reptielen, amfibieën en vissen. Jelger Herder, Jeroen van Delft, Mick Vos, Raymond Creemers en Jeroen van Riet

19-09-2021 gld.nl, Zeldzame boomkikkers profiteren van laatste stukje nazomer. Mick Vos

19-09-2021 naturetoday.com, Het Grevelingenmeer: een uniek natuurgebied in de steigers. RAVON

22-09-2021 naturetoday.com, Poelen voor bedreigde amfibieën in Overijssel. Frank Spikmans

22-09-2021 voorburgsdagblad.nl, Een nieuwe studiegroep: Paddenstoelen. RAVON

27-09-2021 gelderlander.nl, Brengt dit nattere jaar de natuur weer op orde? 'Het is niet zo dat alle problemen nu ineens voorbij zijn'. Raymond Creemers en Baudewijn Odé

28-09-2021 naturetoday.com, Grote modderkruiper ook gevoelig voor overmaat aan stikstof? Thomas Kroon, Martijn Dorenbosch, Mick Vos, Arthur de Bruin, Michiel Verhofstad en Jelger Herder

04-10-2021 parool.nl, Reiger, fuut en paling als bondgenoot in de strijd tegen rivierkreeft. Martijn Schiphouwer

11-10-2021 trouw.nl, Op zoek naar geknakte aal langs de Waal. Jeroen Tummers

16-10-2021 naturetoday.com, Onderzoek: hier leeft de hazelworm. Ton Stumpel

17-10-2021 voorburgsdagblad.nl, Natuurlijk Delfland organiseert diverse activiteiten. RAVON

18-10-2021 naturetoday.com, Drie laureaten Heimans en Thijsse Prijs 2021. RAVON

21-10-2021 naturetocay.com, Test je kennis over reptielen, amfibieën en vissen. Jelger Herder, Jeroen van Delft, Mick Vos, Raymond Creemers en Jeroen van Riet

27-10-2021 naturetoday.com, Natuurjournaal 27 oktober 2021. RAVON

28-10-2021 telegraaf.nl, Sloterplas in Amsterdam wordt mogelijk aalreservaat. Martijn Schiphouwer

01-11-2021	naturetoday.com, BIJ12 actualiseert kennisdocument over de grote modderkruiper. Jan Kranenbarg
04-11-2021	naturetoday.com, ICES advies: alle visserij op paling moet stoppen. RAVON
04-11-2021	bnnvara.nl/vroegevogels, 'Uitzetten glasaal helpt niet bij herstel palingstand'. RAVON
10-11-2021	naturetoday.com, RAVON-dag 2021: hoe gaat het met onze reptielen, amfibieën en vissen? Jeroen van Riet
13-11-2021	trouw.nl, Het afzien van de aal. 'Een vangstverbod wordt ingewikkeld'. Martijn Schiphouwer
18-11-2021	naturetoday.com, Monitoring faunapassage A12 bewijst geschiktheid voor kritische gladde slang. Jeroen van Delft en Richard Struijk
18-11-2021	msn.com, Reptielen zijn dol op voormalig viaduct over A12. Jeroen van Delft en Richard Struijk
18-11-2021	bnnvara.nl/vroegevogels, Spectaculair veel reptielen op voormalig viaduct A12. Jeroen van Delft en Richard Struijk
19-11-2021	nos.nl, Faunapassage langs de A12 een succes voor bedreigde gladde slang. Jeroen van Delft en Richard Struijk
19-11-2021	gld.nl, [VIDEO] Bedreigde slangensoort doet het spectaculair' goed langs de A12. Jeroen van Delft en Richard Struijk
21-11-2021	pzc.nl, Nederlands zeldzaamste slang laat zich vrijwel nooit zien. RAVON
22-11-2021	naturetoday.com, Natuurorganisaties: zes oplossingen voor het verbeteren van de kwaliteit van Nederlandse wateren. RAVON
24-11-2021	naturetoday.com, Zandhagedissen op Forteiland IJmuiden: halen ze het eeuwfeest? Ingo Janssen
25-11-2021	rootsmagazine.nl, In de ban van snoeken: op pad met snoekkenner Fabian Smith. Fabian Smith
29-11-2021	trouw.nl, Natuurliefhebbers leren liever achter een scherm dan in het veld. Sander Turnhout
01-12-2021	naturetoday.com, De kikkerpoel: een oase in het landschap. Mick Vos, Naomi Lambrikx en Frank Spikmans
08-12-2021	naturetoday.com, Resultaten ZonnebaarsBlitz: droogte biedt kansen voor bestrijding zonnebaars. Maarten Gilbert en Jesper Berndsen

09-12-2021	limburger.nl, De muurhagedis terug naar de Sint-Pietersberg: gaat het beestje zich daar weer thuis voelen? RAVON
09-12-2021	1limburg.nl, Project om populatie muurhagedissen uit te breiden. RAVON
10-12-2021	naturetoday.com, Gezocht: natuurprojecten die verdroging tegengaan. RAVON
13-12-2021	naturetoday.com, RAVON- balans 2021:hoe staat het met de reptielen, amfibieën en vissen in Nederland? RAVON
13-12-2021	bd.nl, Fietsers rijden honderden reptielen per jaar dood: 'Stop met ongebreideld Uitbreiden fietspaden'. Raymond Creemers
13-12-2021	bnnvara.nl/vroegevogels, Fietsers rijden honderden reptielen per jaar dood. RAVON
13-12-2021	rd.nl, Fietsers rijden honderden reptielen per jaar dood. RAVON
13-12-2021	nieuwsgrazer.nl, Fietsers rijden honderden reptielen per jaar dood: 'Stop met Ongebreideld uitbreiden fietspaden'. RAVON
13-12-2021	ed.nl, Fietsers rijden honderden reptielen per jaar dood: 'Stop met ongebreideld Uitbreiden fietspaden'. Raymond Creemers
15-12-2021	westerwolde.nl, Lintje voor vrijwilligers Sportvisserij. RAVON
17-12-2021	naturetoday.com, Op de bres voor de paling: vrijwilligers gevraagd voor nieuw seizoen glasaalmonitoring. Sanne Ploegaert, Martijn Schiphouwer, Mick Vos, Maurice Kooijman en Jeroen van Riet
22-12-2021	hhnk.nl, Plesmanweg in Beverwijk gekozen als waterparel. RAVON/FLORON
24-12-2021	h2owaternetwerk.nl/water-matters, Invasieve schimmel bedreigt Nederlandse salamanders met uitsterven. Annemarieke Spitzen
24-12-2021	h2owaternetwerk.nl/water-matters, Onderzoek naar vismigratie geautomatiseerd. Marijn Schiphouwer en Sanne Ploegaert.
28-12-2021	brabanstcentrum.nl, Natte natuurparel is 1.100 bomen rijker. RAVON
29-12-2021	limburger.nl, Landelijke natuurprijs voor 'adderman' Ton Lenders: 'Ik ben geen mensenhater, maar er moet wel respect voor de natuur zijn. RAVON

10. Cursussen en workshops

15-9-2021	Webinar Basiscursus reptielen, door Raymond Creemers
22-9-2021	Webinar Basiscursus vissen, door Mick Vos
29-9-2021	Webinar Basiscursus amfibieën, door Jeroen van Delft

11. Excursies

8-3-2021	Kikkerdriltelling
6-4-2021	Startavond over onderhoud en beheer van poelen in Heumen
13-4-2021	Startavond over onderhoud en beheer van poelen in Apeldoorn
14-5-2021	Zaklampsafari in je eigen tuin!
19-5-2021	Donderpadden, grondels en rivierprikken in Limburg
11-6-2021	ZonnebaarsBlitz
19-6-2021	Visexcursie Vlootbeek
10-7-2021	Poelen excursie Heumen
24-7-2021	Poelen excursie Apeldoorn
4-9-2021	Visexcursie Bûtefjild (onderdeel van Friese Vrijwilligersdag)
4-9-2021	Poelen excursie Berkelland
24-9-2021	Wordt een echte oeverloper (Noord-Brabant)!
26-10-2021	Grote modderkruiper polder Bolgerijen, Vianen
17-11-2021	RAVON Online Reptielen en Amfibieën Quiz
24-11-2021	RAVON Online Vissenquiz
9-12-2021	Symposium Biodiversiteit en Leefgebieden 2021

14. Overig

07-01-2021	youtube.com, Een Zegen in de Delta aflevering 4: de Nieuwe Waterweg. Sanne Ploegaert, Mick Vos, Max van Gils, Maurice Kooiman & Jeroen van Riet
28-01-2021	youtube.com, Een Zegen in de Delta aflevering 5: Op bezoek bij Rijkswaterstaat.
11-02-2021	youtube.com, Een Zegen in de Delta aflevering 6: Wat zeggen de data? Sanne Ploegaert, Mick Vos, Max van Gils, Maurice Kooiman & Jeroen van Riet
13-12-2021	inaturalist.org, 266- Ravon Schuben en Slijm en Ravon Balans. RAVON
14-12-2021	nationalevacaturebank.nl, Directeur – Bestuurder RAVON. RAVON/ FLORON
25-12-2021	nationalevacaturebank.nl, Vacatures bij RAVON/FLORON in de provincie Gelderland. RAVON/FLORON